

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

Hekrova 805, Praha 4 - Háje, tel.: 267 913 634

www.pvsps.cz, e-mail: info@pvsps.cz

BAKALÁŘSKÁ A DIPLOMOVÁ PRÁCE
informativní text pro studující Bc. a NMgr. studia na
Pražské vysoké škole psychosociálních studií

Cíl a povaha závěrečných prací

Bakalářskou a diplomovou práci student/ka ukazuje, že splnil/a základní nároky, které se kladou na samostatné zvládnutí vymezeného problému v oboru psychologie/sociální práce, což znamená schopnost jasně formulovat problém a plánovaný záměr a cíl práce, charakterizovat a zdůvodnit výběr užitých metod, technik a postupů, plánované postupy v práci realizovat, shromáždit potřebná data a poznatky, interpretovat dosažené výsledky a formulovat a prezentovat je v souladu s akademickými standardy. Obhajoba bakalářské práce je součástí státní závěrečné zkoušky po třiletém bakalářském studiu, obhajoba diplomové práce je nedílnou součástí státní závěrečné zkoušky v navazujícím magisterském studijním programu. Sepsáním těchto prací studující prokazuje schopnost samostatného tvůrčího zpracování vybraného tématu na požadované obsahové a metodologické úrovni.

Typy bakalářských a diplomových prací:

- **práce přehledová** (teoretická, zkoumající problém z hlediska historického i současného, srovnání a analýza teorií, názorů, přístupů a poznatků),
- **práce empirická**, do níž je zahrnut vlastní výzkum (analýzy) a jeho výsledky. V bakalářské práci jde zpravidla o předběžné šetření, které může vyústit do výzkumu v pozdější diplomové práci. Může mít též podobu metodické studie (tj. studie měřících nástrojů či diagnostických metod)
- **případová studie** intenzivní, hloubková studie jednoho nebo více případů, která odpovídá na předem formulovanou výzkumnou otázku s cílem kontextuálně porozumět komplexnímu fenoménu či problému.

Studijní programy na PVŠPS jsou akreditované v českém jazyce, proto je třeba u bakalářské nebo diplomové práce sepsané v některém jiném jazyce si předem vyžádat výjimku rektora.

Volba tématu závěrečných prací

Téma závěrečné práce volí studující z vědních disciplín vyučovaných ve studijním oboru PVŠPS. Lze volit i témata, která souvisejí i s problematikou praxe studentů. Vybraná témata vypisují (interní i externí) učitelé vysoké školy. Pokud si student/ka z této nabídky školy zvolí, bude mít zpravidla vedoucího práce v osobě vyučující/ho, vypisující/ho dané téma. Druhou možností je *vlastní volba tématu práce*. V průběhu zpracování bakalářské a diplomové práce má studující právo na *konzultace s vedoucí/m práce*.

Žádost o schválení tématu

Žádost o schválení tématu jak bakalářské, tak diplomové práce se podává na studijní oddělení PVŠPS na předepsaném formuláři *Zadání tématu bakalářské/diplomové práce*. Zadání tématu prací, které budou obhajovány na jaře, je nutné odevzdat do 30. června předchozího roku. Zadání tématu prací, které budou obhajovány na podzim, je nutné odevzdat do 31. října předchozího roku.

Žádost o schválení tématu bakalářské i diplomové práce obsahuje následující údaje:

- a) identifikaci autora/ky žádosti: jméno, příjmení, kontaktní adresu, e-mail, telefon,
- b) název práce,
- c) cíl práce a stručné uvedení problému, který chce autor/ka řešit, zdůvodnění potřebnosti a relevance tématu včetně stručné charakteristiky práce a jejího zaměření (zda jde např. o práci přehledovou, empirickou, kazuistickou),
- d) předběžný design studie, ze kterého by mělo být zřejmé budoucí použití badatelských postupů (zvláště u výzkumných prací se doporučuje uvést cíl výzkumu, zamýšlený výzkumný vzorek, metody či techniky, které hodlá student/ka použít, u přehledové studie postup a kritéria zařazování teorií/studií do příspěvku ad.),

- e) vztah navrhovaného tématu se studovaným oborem,
- f) výběr ze základní literatury k vybranému tématu práce; literatura je uváděna podle citační normy APA (doporučuje se uvést nejméně 5 titulů; (učebnice, slovníky, encyklopedie a obecně sekundární literatura či populární literatura se v žádosti neuvádějí); pokud bude literatura uvedena nedbale či její uvedení nebude v souladu s normou pro citace, bude přihláška vrácena k dopracování,
- g) informace o případných konzultacích a podpis vyučujícího, který osnovu schválil. Pokud bude vedoucí práce vybrán/a z osob, které nejsou členy pedagogického sboru PVŠPS, studující včas podá *žádost o schválení vedoucí/ho diplomové práce* a po jejím schválení upozorní studijní oddělení, aby s tímto vyučujícím byla uzavřena příslušná smlouva.
- h) Veškeré žádosti musí být opatřeny datem podání a podpisem žadatele.

Žádost o schválení tématu po projednání stvrzuje rektor či prorektor pro studium (nebo jiný pověřený člen vedení školy) svým podpisem, kterým současně buď potvrdí, nebo určí vedoucího, ev. konzultanta diplomové práce. Kromě vedoucího práce je možno bakalářskou nebo diplomovou práci po dohodě s vedoucím práce konzultovat (např. statistické postupy) i s dalšími odborníky na danou problematiku. Na rozdíl od vedoucího práce neuzavírá vysoká škola s konzultanty smlouvu o honorovaných službách.

Podepsaný formulář „Zadání bakalářské práce“ nebo „Zadání diplomové práce“ je uložen na studijním oddělení¹. Téma práce je po schválení závazné. Návrh na jiné téma možno provést pouze formou podání nové žádosti, kterou studující řádně odůvodní.

Zpracování bakalářské a diplomové práce

Veškeré bibliografické záznamy uváděné v závěrečných pracích je třeba zpracovat na oboru psychologie a na oboru sociální práce podle citační normy APA (je uvedena na stránkách PVŠPS, lze ovšem využít i novější revize).

Při zpracování teoretických východisek vychází autor/ka z odborné literatury a dalších relevantních odborných zdrojů, které je vždy třeba důsledně uvést, odkázat či citovat. Eticky je zcela nepřijatelné opsat cizí dílo bez uvedení pramenů - toto porušení vědecké etiky vede nejen k zamítnutí práce, ale i k návrhu na vyloučení plagiátora/ky ze studia

Studující jsou povinni vycházet při zpracování bakalářské nebo diplomové práce i z odborné zahraniční literatury týkající se tématu práce (v libovolném cizím jazyce kromě slovenštiny).

Minimální požadavky na využití odborné zahraniční literatury v bakalářské práci jsou stanoveny takto:

- minimálně 2 zahraniční tituly (odborné články anebo monografie) pro bakalářskou práci a
- minimálně 4 zahraniční tituly pro diplomovou práci.

Výzkum v bakalářské/ diplomové práci

Výzkum může být tzv. „základní“ či aplikovaný, kvalitativní či kvantitativní (možná je i kombinace kvalitativního a kvantitativního designu).

Je žádoucí dodržet následující standardní uspořádání:

- a) Stanovení cíle/cílů a záměrů výzkumu, identifikace problému, který chce autor/ka řešit (Výzkumný problém, výzkumné cíle)
- b) Vytýčení problémových okruhů, výzkumných otázek či hypotéz, jejich argumentace a operacionalizace
- c) Postup realizace výzkumného šetření a terénních prací (Procedura)

¹ Poznámka: formuláře jsou k dispozici i v elektronické verzi.

- d) Popis výzkumného vzorku respondentů/participantů a zdůvodnění jeho volby a postupu vzorkování (Výzkumný vzorek, Výzkumný soubor).
- e) Popis použitých výzkumných metod a technik spolu se zdůvodněním jejich použití, představení použitých nástrojů (Techniky sběru dat, Nástroje sběru dat).
- f) Způsob zpracování získaného materiálu (Analytické postupy).
- g) Popis eticky relevantních kroků šetření, např. informovaný souhlas, schválení Komise pro etiku, zacházení s důvěrnými daty, anonymizace ad. (Etika výzkumu).²
- h) Popis výsledků jednotlivých kroků analýzy na úrovni proměnných (kódů, kategorií) včetně přiléhavě prezentovaných a v datech ukotvených výstupů analýz, konstatování o potvrzení či vyvrácení hypotéz. Výsledky lze zřehlednit grafy a tabulkami v APA stylu (Výsledky).
- i) Interpretace výsledků, která obsahuje reflexi, do jaké míry se podařilo zodpovědět výzkumnou otázku a začleňuje zjištění do teoretického rámce teoretické části práce (Diskuse).
- j) Souhrnné konstatování výsledků práce a identifikace jejích limitů ve smyslu interní i externí validity. Uvedeny jsou i možné aplikace výsledků, návrhy dalších výzkumných otázek či přenosu poznání do praxe (Závěr a limity).

Struktura bakalářské a diplomové práce³

- Titulní list, název vysoké školy, název bakalářské nebo diplomové práce, jméno a příjmení autora, obor a forma studia, jméno vedoucího bakalářské/diplomové práce a rok podání
- Tittle page (Titulní list v anglickém jazyce)
- Čestné prohlášení
- Poděkování
- Abstract v ČJ a AJ (300 – 600 znaků)
- Klíčová slova/ Keywords v ČJ/AJ (3 – 5 klíčových slov)
- Obsah
- Úvod
- Kapitoly (dle požadavků na přehledové, empirické, kazuistické práce)
- Závěry práce/Souhrn
- Literatura
- Přílohy
- Bibliografické údaje (tiráž)

Rozsah práce

Bakalářská práce musí sestávat minimálně ze 40 a maximálně z 60 normostran (normostrana = 1800 znaků). Přílohy se stránkují a počítají zvlášť.

Diplomová práce musí sestávat minimálně z 60 a maximálně z 90 normostran Přílohy se stránkují a počítají zvlášť.

² Viz dále Statut Etické komise pro výzkum PVŠPS, která obsahuje část týkající se kvalifikačních prací studentů: https://www.pvsps.cz/data/2020/10/07/13/smernice_2-2020_statut_ek_web.pdf (pvsps.cz)

³ viz k tomu rovněž přílohu.

Znaky se započítávají od prohlášení (které by mělo být na stránce č. 1 práce), přes abstrakt, obsah a vlastní text až po seznam literatury (včetně).

Práce se odevzdává v předepsané svázané podobě ve dvou výtiscích a v jedné elektronické verzi. Texty svázané práce a elektronická verze textu musí být zcela identické (s výjimkou příloh, které mohou být např. z důvodu rozsahu jen v e-podobě).

V případě použití rozhovorů jako metody sběru dat jsou přepisy rozhovorů povinnou součástí příloh práce. V individuálních případech lze z etických důvodů přepisy uvést v neveřejném režimu, tj. přepisy jsou k dispozici jenom pro vedoucího a oponenta práce.

Návaznost bakalářské a diplomové práce

Pokud diplomová práce navazuje na práci bakalářskou, je v PVŠPS chápána jako přímé pokračování práce bakalářské. Z toho vyplývá, že pokud student či studentka přejímá do diplomové práce části ze své práce bakalářské, nemusí je v diplomové práci citovat, neboť jde o jedno dílo. V úvodní části diplomové práce však musí uvést, že navazuje na práci bakalářskou, a musí v ní současně vypsát názvy těch částí bakalářské práce, z nichž v diplomové práci čerpá nebo jež přímo přejímá.

Příprava a průběh obhajoby

Bakalářskou i diplomovou práci odevzdává autor/ka v posledním ročníku studia v termínech stanovených rektorem vysoké školy. Tyto termíny jsou zveřejněny na úřední desce, zpravidla se práce odevzdávají do 30. 4., pokud student/ka obhajuje v jarním termínu, v případě podzimní obhajoby do 31. 7.

Odevzdanou závěrečnou (bakalářskou nebo diplomovou) práci posuzuje její vedoucí a oponent jmenovaný PVŠPS. Posudky obdrží posluchač nejpozději 3 dny před konáním zkoušky, jejíž součástí je obhajoba závěrečné práce.

Průběh obhajoby

Obhajoba závěrečné práce je nedílnou částí státní závěrečné zkoušky, koná se před zkušební komisí a je veřejná. K obhajobě jsou zpravidla přizváni (i když jejich účast není povinná) vedoucí závěrečné práce a oponent. Na začátku obhajoby je uděleno vstupní slovo autorovi či autorce práce; smyslem tohoto vystoupení je informovat zkušební komisi o charakteristice zvoleného tématu závěrečné práce, seznámit komisi s důvody volby příslušného tématu, komentovat průběh práce a vyjádřit se k dosaženým výsledkům. Teprve v druhé části obhajoby a na vyzvání členů komise odpovídá studující na připomínky v posudcích a obhajuje svá stanoviska. V následující diskusi reaguje na otázky a připomínky členů komise i na dotazy ostatních přítomných; průběh rozpravy zpravidla řídí předseda komise.

Celkový výsledek obhajoby, a tedy výsledná klasifikace předložené bakalářské či diplomové vzniká na základě předloženého textu a posudků a její součástí je i hodnocení výkonu studujícího v průběhu obhajoby; předmětem hodnocení je nejen vstupní řeč, ale i způsob, jakým se studující vypořádá s připomínkami v posudcích a s otázkami členů zkušební komise.

Obhajoba diplomové práce se klasifikuje známkami výborně - velmi dobře - dobře - neprospěl/-a. Bakalář/ka či diplomant/ka si musí být vědom/a toho, že komisi v žádném případě nezavazuje návrh klasifikace vedoucího práce nebo oponenta, které jsou uváděny v posudku. Celková známka není jen klasifikací textu, ale je výsledkem jak posudků, tak i celého průběhu ústní obhajoby. Zkušební komise o klasifikaci rozhoduje v neveřejném jednání a bezprostředně s ní seznámí studující/ho.

Při obhajobě je možné použít i prezentaci; tuto skutečnost je nutno uvést v přihlášce ke státní zkoušce, aby bylo možné včas připravit data-projektor.

Dobrou inspiraci, rozvinutou invenci a šťastnou ruku při psaní bakalářských a diplomových prací studujícím PVŠPS přejí jejich učitelé a vedení vysoké školy.

Doporučená literatura

<https://www.akademickaetika.cz/prirucka-pro-studenty/>

- American Psychological Association. (2010). Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.). Washington, DC: Author.
- Fishman, D. B. (1999). The case for pragmatic psychology. New York, NY: New York University Press.
- Mareš, J. (2015). Tvorba případových studií pro výzkumné účely. *Pedagogika*, 65(2), 113-142.
- McLeod, J. (2010). Case study research in counselling and psychotherapy. London: SAGE Publications.
- Stake, R. E. (1995). The art of case study research. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Stake, R. E. (2006). Multiple case study analysis. New York, NY: The Guilford Press.
- Yin. R. K. (2009). Case study research: design and methods (4th ed.) Thousand Oaks: SAGE Publications.